

Алекс Болдин

Укьо

„Всичко прекрасно на тоя свят идва и
с известна доза мръсотия.“

Спомням си как, един стар приятел от време на време обичаше да казва, „Малките подробности изаяждат главата на човек“. Сега като се замисля и ми се струва, че май е бил доста прав. Даже бих добавил, че нещата съвсем се усложняват и дори загрубяват, ако на човек му липсва чувството за хумор или пък не дай боже, си помисли, че всичко може да оправи по свой начин и тертип. „Да, ама не!“ , би вметнал един стар наш политик от времето пролазващата демокрация. Такъв тип тутакси биваше класифициран, от страна на трудещите се и не трудещи се народни маси като „изправач на криви краставици“, биваше осмян, окарикатурен и най-накрая „отхвърлен от екипа“. И понеже става дума тъкмо за Укъо, ще поясним, че нещата съвсем не се развиха по всеизвестния и стандартен сценарии, а придобиха свой тънък, своеобразен и колоритен оттенък.

С няколко думи Укъо беше едно момче, отгледано и възпитано през петдесетте години на току що отминалия, изпълнен с катаклизми двадесети век. Навиците и мислите му бяха съвсем в духа на тогавашното време, тоест твърди „по сталински“. Недоаяждането и мизерията в млада възраст пък го бяха превърнали в дребен, сух, изнервен и леко прегърбен индивид.

Няколкото прекарани хепатита така бяха подронили здравето му, че човек добиваше впечатлението че и най-слабия ветрец би го подхванал, издигнал и отвял в небесата без никакъв проблем. Тези преживяни неслоди обаче, така бяха закалили духа му, че го бяха превърнали в граблива хищна птица, която в критичния миг на хващане на жертвата бе готова да даде главата или част от перушината си но не и плячката.

Единствената революция която допусна да се случи с него през онова далечно време бе носенето на „забранения“, по идеологически съображения, американски панталон – дънките. Първите дънки които си беше купил обаче, вероятно са му били твърде широки тъй като в резултат на тази покупка му бе останал и един смешен и оригинален навик. Когато говореше развълнуван, а през повечето време си беше именно такъв, той свиваше ръце под прав ъгъл разперваше ги леко встрани и с лакти правеше опит да си повдигне панталоните. Ръцете му бяха дълги, с големи и широки длани и това вероятно доста сполучливо му е помагало в тая операция, но в практикуването на всяко упражнение си има мярка, а мярката вероятно е била загубена доста отдавна и сега е останал само празния и ненужен навик придаващ своеобразния колорит на личността.

Как бих могъл да го забравя!? Сякаш и сега го виждам да стои пред

мен, дребен, мургав, леко прегърбен, обут в широки дънки над които леко се спускат полите на раираното, тясно, синьо сако, побелялата глава с ниско остригана коса и едни големи, черни, винаги учудено повдигнати нагоре вежди. Обичаше да влезе през вратата, да направи две-три крачки напред, да застане мирно и чукайки леко с токове на обувките и рязко изхвърляйки ръка нагоре, да викне „Хайл!“

Ще кажете, че Укъо е фен на Хитлеровата идеология! Ни най-малко! През онова време на култа към личността телевизия липсваше и единственото забавление на човек бе да иде на кино.

В кината обаче прожектираха нескончаемите поредици от филми за войната, където съветските разузнавачи като по правило майсторски „изработваха“ хитлеровите си противници. Спестените от закуска стотинки Укъо хвърляше за билети за кино и всичко което видеше там го попиваше като попивателна, а след това възпроизвеждаше със завидна емоция в подходящата за случая компания. Така че това „Хайл!“ си беше нещо като втория му отличителен навик, еднакво неизкореним като първия.

Интересно бе обаче да се чуят коментарите на хората които го виждаха за първи път. Първоначалното стъписване отстъпваше място на оригинално сътворените майтапи и клюки по негов адрес. Укъо обаче не се досещаше за тази реакция и откровено пуснатия майтапчийски лаф сериозно го засягаше и обиждаше.

Демократичните „реформи“ напоследък в българското общество доведоха обаче и до „демократична“ безработица. Нашият герой беше инженер със сериозна репутация в един военен завод и сериозен авторитет в неговия колектив. Сериозната му репутация често го извеждаше в задгранични командировки където твърдя му и непоколебим характер правеше още по-твърд имиджа на соцвоенния завод. Имаше случай когато само желязната му дисциплина и беззаветна почтеност го спасяваше от арабските лъжливи номера на купувачите на продукцията и физическото малтретиране от страна на мюсюлманските военни хунти. Да седне Укъо и да ти заразправя приключенията си в Сирия или Мароко, ще слушаш, ще цъкаш и ще се чудиш как това дребно човече е оцеляло и още диша, но е така. Той не обичаше да лъже, само се увеличаше във фантазии, чиято разлика някои трудно различаваха. Но какво да се прави!

Такъв си е Укъо, човек с чиста и безкористна душа с едни красиви мечти които ако ги чуеш и осмислиш ще осъзнаеш, че трудно биха се осъществили на практика.

Някъде в началото на „реформите“ Укьо беше изхвърлен от работа. Всичко стана с гръм и трясък по предварително подготвен сценарий от крадливите елементи на завода. За него това бе повече от стрес. Залиня, посьрна, обедня. Шкембе чорбата която стана ежедневно му ястие, донесе и първия му хепатит. Четири месеца той със зъби и нокти се бори за живота си и най-накрая оцеля. Оцеля, но верен на своя принцип за ученолюбивост, през време на боледуването бе изчел всичко за тая болест в научно популярната литература и периодика. Безпаричието и студената зима на деветдесет и шеста му донесоха тежка бронхопневмония. Наложиха се да го лекуват в болница. Недобросъвестни медицински сестри му правиха инжекции с нестерилни игли и поради това хепатитът го повтори.

Укьо, без сам да го желае, бавно и безславно тръгна към умиращата. Мобилизира всичките си жизнени сили, изпрочете цялото философско наследство на Петър Дънов. Накара жена си да му носи от къщи всякакви билкови отвари и знахарски илачи които вземаше тайно от лекарите и накрая без и сам да знае как стана това, взе че оцеля за втори път. Оцеля но намрази вдън душата си думичката „демократия“. Тя се превърна за него в символ на хаоса, разрушение и човешкото погубване. Намрази и пианиците, защото докато се лекуваше в болницата леглото до неговото непрекъснато приемаше и изпращаше индивиди поразени от алкохола.

Излезе от болницата слаб на вейка, олюляваш се, леко зашеметен и объркан. Погледна топлото майско слънце, въздъхна дълбоко и се заслуша в жуженето на пчелите.

„Какви свети душички!“ – каза си и предприемчивият му ум тутакси се насочи към една мисъл която без много задръжки постепенно узря и се превърна в пряка жизнена цел.

За няколко дни той събра отнякъде няколко стари шкафа. Разкова ги и след това с триона, рендето и чука ги преобрази в три пчелни кошера. Някой му подари малък рояк пчели и една пчелна майка. Речено – сторено. Укьо стана пчелар.

Жена му го наблюдаваше с любопитство и интерес, но от дългото семейно съжителство и опит се досещаше, че той си знае какво да прави и не му пречеше. Първата пчелна реколта го възроди. Една част от меда вложи обратно за храна на пчелите, а останалата част изяде с върховното удоволствие на изгладнял безработен.

Минаха три безработни години. Продажбата на мед и събирането и сушенето на билки не му носеха стабилен доход. В един знаменателен

момент се появи свободно работно място във филиала на една държавна фирма и Укъо, влагайки безгранична енергия, знания и ерудиция успя да спечели конкурса за мястото. Това място бе всъщност за началник склад. Инженерната му диплома въобще не си пасваше с новата работа, но нямаше друг начин, трябваше да се работи за насъщния.

Всичко прекрасно на тоя свят идва и с известна доза мръсотия. Така стана и в тоя случай. Началник на Укъо се оказа един похотлив и тлъст всезнайко, който едва бе взел диплома за основно образование. Всезнайкото обаче бе лидер на властващата тогава синя, „демократична“ партия и това стана острия трън който ежедневно бе забит в чувствителната му пета.

Екипът на Началника беше един великолепно селектиран отбор от гуляйджии и пияници, комбиниран с даровити тесни специалисти по гешефта и кражбите. Банкетите и пиянските сбирки във филиала се вихреха до безкрай. Стотици литри държавен бензин се преливаха от фирмените возила в частните.

Материалите за строежите на фирмата по неведоми пътища сменяха собственика си. Укъо гледаше саир, стискаше юмруци, скърцаше със зъби, но мълчеше. В името на хляба и живота!

Дойдоха избори. Прекрасната, „демократична“ партия загуби безславно силните си позиции. Началникът се перчеше с властта си, но видимо бе посърнал. Един ден го повикаха в централата на фирмата.

За негово най-голямо изумление му връчиха заповед за уволнение. Неговият, отлично сформиран крадлив екип започна да го тресе птичия грип.

Сякаш планина падна от плещите на инженера-началник склад. Небето стана по-синьо, а въздуха по-свеж. Просветна му. „Имало значи справедливост на тоя свят, само, че идвала с родилни мъки.“ – каза си той наум и заживя с нови мечти и копнежи. Не очакваше онова което се случи.

Беше петък, по принцип – черен и лош ден! В такъв ден никога не му бе вървяло! Рано сутринта телефона от централата звънна. Секретарката му съобщи, че трябва да се яви незабавно при президента на фирмата. „Едва ли ще е за добро“ – каза си той и колената му леко, ама съвсем леко взеха да треперят.

– Хайде, впрочем! – нервно издекламира той с надебелял от притеснение глас. Да става каквото ще! На него предстоеше да го изживее. Съдбата си знае работата. Ум ли ще и даваме?

Облече си новото тясно, раирано сако. Постави във всеки от

джобовете му по една носна кърпа, за бърсане на потта, защото беше горещо лято и замина за да се срещне с висшата инстанция.

Пристъпи плахо. Поканиха го да седне. Не посмя! Остана си прав. Запристъпва смутено от крак на крак. Чат пат захапваше с разклатения си кучешки зъб долната устна точно на онова мястото, където в събота го бе ужилила разсърдена пчела.

Всъщност, той бе готов за поредното уволнение. Опитваше се да видишва бавно и дълбоко по съвета на учителя Дънов. Така мобилизираще самообладанието си за изслушване на „неочакваната“ или по скоро „очакваната“ новина, за поредното си уволнение.

– Значи така! Нещата при вас се развиват много лошо! – започна бавно и натъртено началството. – Пие се през работно време. Много се краде. Финансовите резултати са лоши. – Укъо кимна утвърдително с глава.

– Да, така е! – простена той. Какво общо имаше това обаче с неговата мижава длъжност?

– Обсъдихме детайлно фактите и стигнахме до следното решение. – продължи натъртено началството. – Решихме да те предложим за управител на филиала. Е, какво ще кажеш?

Това бе твърде директен и шокиращ въпрос към напатилия се човек, който през последните години, бе преживял, кошмара на задавящата мизерия с всичките му детайли.

Изпоти се. Бръкна в десния джоб за носната кърпа. За нещастие тя се бе омешала с някакви хартии и не успя да я извади. За да извърши свещеноедействието на бърсането на обляното си в пот чело, се наложи да потърси резервната кърпа в левия.

– Ама аз...! Такова...! Мислех си...

– Зная, зная! Честен човек си, работлив. Спряхме се на теб. Е, какво? Ще приемаш ли?

Избърса потта си за втори път. Преглътна горчивата глътка, а душата му запърха като канарче над ароматно, червено цвете.

– Да си кажа право, не очаквах...

– Да! Да! Наистина отговорна длъжност. Но мислим, че ще се справиш.

– Четохме ти трудовата биография. Минал си през много огън и перипетии. Бил си добър ръководител. Ако ли пък те е страх кажи си, ще потърсим друг човек.

Самото напомняне за страха преобърна нещо в него, стегна го, мобилизира го, вдигна самочувствието му на човек с достойнство и здрава

закалка.

– Добре, приемам! – изрече сякаш не на себе си и сънят продължи да се случва като в приказка на Андерсен.

– Радвам се за теб и вярвам, че ще се справиш. Патил човек си. А сега иди до главния инженер за да уточните задачите и подробностите по новата ти длъжност.

– Благодаря за доверието! Ще се старая! – само това можа да изрече Укьо в тоя сублимен момент и прекрачи, съвсем изпотен, обратно прага на големия просторен кабинет.

Новината, че Укьо ще става шеф на филиала, се разнесе със скоростта на тропичен тайфун. Болшинството от служителите бе шокирано. Неизвестен благожелател от централата бе телефонираше услужливо и птичия грип започна втората си, още по-силна фаза.

Започнаха трескави коментари и криене на документи и факти. Много слабо познаваха този тих човечец, но и това което знаеха за него не говореше за хубаво, безоблачно и щастливо бъдеще. Беше въпрос на нюх и претъпнен усет.

И така, в една хубава слънчева утрин Укьо влезе тържествено в новия си кабинет, при всеобщ смут и объркване. Първият му декрет бе за телефонните разговори. Излязоха наяве шокиращи сметки за частни разговори. Виновните бяха привикани и им бяха връчени фишове за удържки от заплатата. Какво ли щеше да последва? Най-лошото бе, че никой не знаеше какви мисли витаеха в остриганата му глава.

Вторият му неочакван ход бе да поръча една вътрешна финансова ревизия. При нея излязоха наяве стотиците литри краден бензин. Старият шеф непрекъснато сновеше насам-натам из филиала. Просто нямаше кой да го спре.

Авторитетът му беше все още силен, макар по принцип да беше авторитет на току що излюпен клиент на трудовата борса. Един след друг се появиха раздадените на роднини компютри, принтери и другия скъп инвентар.

Третият ход на Укьо бе да покани от централата на фирмата специалисти които да създадат ред и повишат техническото ниво на местните автоматизирани съоръжения. Закипя работа и нормален бизнес-живот в иначе до вчера заспалия филиал.

Минаха няколко месеца с новия началник.

А той, като всеки работохолик, продължаваше спазването на наложената с годините система, пет часа сън и деветнайсет часа работа.

Саботьорите, а такива бяха старателно отгледани и подготвени от

стария началник, бавно но сигурно започнаха да се окопитват. В един момент, колкото и да беше унесен в работа Укъо осъзна че му се играе сложната игра „Немци в тил“. Пускаха се какви ли не слухове по негов адрес, петнящи авторитета и раняващи така чувствителната му и изнервена душа.

„Има още много да драпят с нокти, мамичата им...“ – заканваше се наум той и плетеше хитри ходове за разконспириране и разобличаване на реалните си или мними врагове. Животът продължаваше в борба и в налагане на личния му ръководен подход, философия и мироглед. Филиалът заживя като люшкащ се платноходен кораб по разбунените бурни води на Берингово море. Една свирка на капитана и кормилото се завърташе в желаната посока с неизбежното скърцане и прашене. Специалистите от централата автоматизираха съоръженията по последната дума на европейските и световни технологии.

Западналият до преди една година филиал, бавно и мъчително си стъпи на крака. Някои отговорни лица от централата дори започнаха да го сочат за пример. Трудовата дисциплина стана закон.

Любителите на чашката смениха тактиката, тоест смениха терена за запоите. Острият кучешки нюх на Укъо обаче не можа да бъде подведен. По незнайните пътеки на провидението, той набързо откриваше тайните места за сбирките. И тъй като всички събития се случваха в рамките на работното време и следователно незаконно, трима от най-дейните активисти на чашката изхвърчаха от работа по един лек и безметежен начин.

Законите са създадени да се спазват, нали? Поне така пише в трудовото и в наказателното право.

– Щом го пише, трябва да се изпълнява! – издекламирваше Укъо пред набързо сформираното събрание на филиала. Демонстративният урок с уволнението беше ефектен и респектиращ.

Обаче...! У новия ръководител остана утайката на една горчилка от неудовлетворение и умора. Бавно и трудно той започна да осъзнава, че се е изправил пред висока и стръмна стена на съпротива, за преминаването на която едва ли щяха да му стигнат силите. Липсваха му младите години, младата енергия, младите пориви. Беше уморен и изчерпан. Оставаха му три години до пенсия и тежкия товар, с който се бе нагърбил бавно и постепенно стопяваше оскъдните му сили. Умората започна да се проявява на лицето му. Петте часа за сън се превърнаха в нула. Едно съвсем обезпокояващо и фатално число!

Както казва народа, „Едно зло не идва само“. Безсънието подрони

здравето му. Зъбите му започнаха да се развалят и падат. В този важен момент Укъо направи първата си съществена грешка. Той реши да отиде на зъболекар.

Попадна на един стар и реномиран специалист. В малкото градче, неговият имидж беше висок и непоклатим. Поради това и цените за услугите му бяха високи и непоклатими, сиреч два пъти по високи от тези на другите. Новата заплата на Укъо беше добра, но не и безгранична. В това се убеди само след два месеца, когато в резултат на скоростния, самоотвержен и бригадирски метод на стоматолога двете му челюсти отказаха да се съберат. Беше платил повече от шестстотин лева и при най-голямо желание да извика „Хайл!“ се получаваше една отчайваща и обезкуражаваща пародия на иначе твърдия поздрав.

Напусува на бърза ръка специалиста, дори го заплаши със съд и оня, ще не ще трябваше да му върне половината от парите. Другата половина отиде незнайно къде. Остана обаче фактът за съсипаните, изпилени до венците зъби и невъзможността да хапне любимите си кебапчета и викне любимата си дума.

Стоматологът бе сменен тутакси със стоматоложка, която за повишен хонорар се зае да поправа грешките на колегата си. Що упойки бяха, що изпиляване, що вадене на качествени допреди няколко месеца зъби беше, загуби му се края.

За първи път през своя борбен живот, Укъо го обхвана истински страх. Страхът беше в опита му да се усмихне на човека с когото разговаряше. Туряше ръка пред лицето си, уж опитваше да скрие някаква недобре оформена мисъл и фъфлеше ли фъфлеше. Мъка...! Ама мъка на каквото му се казва, обхвана иначе куражливия инженер.

Беше началото на китна пролет. Във всяко начало на месеца шефовете на филиали идваха за да се отчитат във централата на фирмата. Специалистите по автоматизация се бяха събрали на малко тържество. Бяха им купили нов компютър. Като всяка скъпа и чуждестранна вещ, така и тая трябваше да бъде полята за здраве и дълговечност.

Точно в тоя интересен момент, техния стар приятел Укъо, избирайки скъпоценната пауза между две съвещания, неочаквано реши да ги посети, за да изкаже уважението и сподели душевните си мъки.

В един приповдигнат от веселие миг, вратата на лабораторията се отвори и в рамката и се появи техния стар познайник.

Той направи две тържествени крачки напред, застана мирно, изпъчи се, вдигна отсечено ръка напред и нависоко към тавана и извика тържествено „Файл“!

Това взриви атмосферата. Избухна невъобразим смях. Някой от множеството стана и го прегърна развълнувано. А той смутен, не съзнаващ напълно причината за смяха им, постави по навик ръка пред устата си и издекламира по своя необичаен и твърде интересен начин.

– Мамфка им докторфска...! Фамилията им фсте рафзгоня!

КРАЙ

© 2004 Алекс Болдин

Източник: Авторът

Разпространява се при условията на лиценза „Криейтив Комънс – Признание –
Некомерсиално – Без производни“ версия 2.5 (CC-BY-NC-ND version 2.5)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2923>]